

Kathy Sylva
Oxfordin yliopistosta
ja CARE-tutkimus-
hankkeen
koordinaattori
Paul Lesema

kielionnan alhaista koulutustasoa ja statusta. Monissa maissa pidettiin jatkoulutusta tarpeellisenä etenkin monikulttuurisuuden ja maahanmuuttajien opetuksen suhteen. Yli puolet maista ilmoitti kamppailevansa saadakseen varhaiskasvatussuunnitelmissa tasapainoon sosio-emotionaalisten taitojen ja akateemisten taitojen vaatimukset. Myös taloudelliset paineet olivat tavallisia ongelmia.

Sylvan mukaan yksi haasteista on myös varhaiskasvatussuunnitelmien vaikuttavuuden selvittäminen: miten suunnitelmat ovat toteutuneet. Sitä ei nimittäin ole juurikaan vielä tutkittu. ▽

Miksi tällaista vertailua sitten tarvitaan?

Kun kokoamme yhteen jokaisen maan parhaat käytännöt, voimme kehittää varhaiskasvatusta yhdessä sen sijaan, että jokainen tekisi niin erikseen. Silloin meillä on laajempi mielipiteiden ja tutkimusten kirjo, josta ammentaa.

Sylva pitää CAREa hienona mahdollisuutena jakaa eri maiden varhaiskasvatussuunnitelmiin sisältyvää tietoa paitsi päättäjien, myös erityisesti opettajien välillä. – Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä muualla tapahtuu. CAREn ansiosta suomalaiset opettajat voivat esimerkiksi seurata, mitä italialaiset opettajat tekevät. Minun teki vai kutuksen se, miten paljon lapset ovat ulkona Norjassa. Minusta se on hienoa, miksei sitä voitaisi kokeilla muuallakin?

Eroista voi ammentaa

Kathy Sylva Oxfordin yliopistosta on koonnut vertailun tuloksia yhteen, ja esittelee niitä nyt Jyväskylässä. Yleisimmin varhaiskasvatussuunnitelmat pohjautuvat lapsen oikeuksien sopimukseen ja tutkimustietoon, ja yleisin mainittu taitoite näyttää olevan lapsen identiteetin ja itsemääräämisoikeuden kehittyminen, toiseksi yleisin demokraattiset arvot ja yhteiskuntaan osallistuminen. Vasta siten tulevat akateemiset taidot lasten koulunkäynnin edistämiseksi.

Useimmin varhaiskasvatussuunnitelmissa mainitut kehittämisaalueet ovat kielelliset ja viestintätaidot, sitten motoriset ja matematiikan taidot. Yleisimmin esiin nostettu ja suosituin pedagoginen taustateoria on Montessorin pedagogiikka, mutta myös Fröbel, Vygotsky, Piaget ja Bowlby mainitaan useissa varhaiskasvatussuunnitelmissa.

Varhaiskasvatussuunnitelmat eurooppalaisittain

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma heijastelee kansakunnan arvoja ja tulevaisuusnäkökulmia.

Suunnitelmien perustat ja painotukset vaihtelevat eri maiden välillä.

Euroopan unionin CARE-tutkimuksessa selvitettiin 11 maan varhaiskasvatussuunnitelmien eroja. Sitä esiteltiin ensimmäistä kertaa Jyväskylän yliopiston järjestämässä kasvatuksen ja koulutuksen tutkijoiden EARLI SIG 5 -konferenssissa elokuussa.

Leseman arvostaa lastentarhanopettajia sillanrakentajina. – Opettajat eivät voi toimia itsenäisesti. He toimivat päätoisten ja arvostusten välittäjinä lapsille, ja toisaalta välittävät tietoa päättäjien suuntaan.

Usein unohtuu, miten paljon myös vanhemmat arvomaailmallaan ovat vaikuttamassa varhaiskasvatuksen painopisteisiin. – Useissa tutkimuksissa etenkin keskiluokkaiset vanhemmat hellivät lapsuutta ainutlaatuisena aikana, jolloin

Lapset ovat meille liian tärkeä voimavara jätettäväksi poliitikkojen päätös-

pitäisi olla aikaa ja tilaa leikille, kun taas vähemmän koulutetut vanhemmat pitävät opettajan roolia tärkeänä. Se aiheuttaa jännitteitä. Tulevaisuuden Euroopassa me tarvitsemme itsesäätelytaitoja, leikkiä, luovuutta, mutta myös akateemisia taitoja ja tiimitaitoja. Mikä on ideaali ryhmäkoko näiden toteutumiseksi? Mikä paras pedagogiikka? Käsitys siitä vaihtelee maittain, sanoo Leseman.

Norjassa varhaiskasvatussuunnitelma on pakollinen kaikille 0–5 -vuotiaita hoitaville instituutioille, ja sen taustalla vaikuttaviksi arvoiksi mainitaan kristillinen ja humanistinen perinne. Kristillisyyden mainitseminen varhaiskasvatussuunnitelmissa on herättänyt paljon keskustelua maan sisällä. Norjan edus-

Sylvan mukaan ei ole mielekäästä tähdätä yleiseurooppalaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, koska maat ovat erilaisia.

– Jokaisella maalla on ainutlaatuinen poliittinen historia ja kulttuuriperinteet ja siten omat tavoitteensa varhaiskasvatuksessa. Mailla on myös hyvin erilaiset resurssit toteuttaa varhaiskasvatusta. En usko, että meillä on koskaan Euroopassa yhtä yhtenäistä varhaiskasvatussuunnitelmaa, mutta voi olla että ajan myötä jonkinlaista yhtenäistymistä tapahtuu.

Lähes kaikki tutkimuksen maat pitivät suurimpana haasteenaan hen-

Mikä CARE?

(Curriculum and Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care)

CAREn tarkoituksena on luoda tutkimukseen pohjautuvat yleiseurooppalaiset raamit varhaiskasvatuksen laadulle ja tavoitteille, jotta voitaisiin poliittisin keinoin parantaa varhaiskasvatuksen laatua ja tehokkuutta. Tarkoituksena on kuitenkin ole luoda yhtä yleiseurooppalaista varhaiskasvatussuunnitelmaa. CAREssa mukana olevia maita on tällä hetkellä yksitoista: Alankomaat, Belgia, Iso-Britannia, Kreikka, Norja, Portugali, Puola, Saksa, Suomi, Tanska ja Viro. Jyväskylän yliopisto on CAREn tutkimuskumppani Suomessa.

www.ecec-care.org